

Dr. Bogner István

Megemlékezés

A 44-es ártatlan áldozatokról hozzátartozóik nevében
1994. November 2-án 15.00 órakor a Zentai úti temetőben Szabadkán.

A magyar nyelvben van egy szó, a megszólításnak egy formája, amely olyan meg-rázó erejű, hogy csak ötvenévenként szabad kimondai, nehogy veszítsen a súlyából és az értékéből.

Most eljött annak az ideje, amikor szabad, sőt kell is ezzel a megszólítással élni. Tehát:

VÉREIM!

A képletes jelentés mellett ennek a szónak itt, most és ezen a helyen nagyon is konkrét jelentése van. A szó szoros értelmében idevágna Vörösmarty Szózatának sorai: "Ez a föld, melyen annyiszor Apáid vére folyt..."

Ez az a hely, ahová évtizedekig nem volt szabad eljönni. A csonka családok, helyesebben a vak bosszú következtében megcsonkított családok idősebb tagjai csak suttogva mondták, hogy itt valahol nyugszik apuka, anyuka vagy Antal, Béla, Jóska, Pista vagy János bácsi... és még sorolhatnám tovább az ártatlan áldozatok gyászos névsorát!

Mi, akik ezekben a megcsonkított családokban nőttünk fel, jól emlékszünk még azokra a nehéz időkre, amikor az édesanyák és a nagymamák igyekeztek mindent megtenni, hogy legalább mi ne érezzük olyan mértékben azt a hiányt, amit nekik kellett elviselniük a kegyetlen valóság egész súlyával.

Ezek a feleségek, édesanyák és nagymamák, akik bennünket felneveltek, szintén áldozatok – lassan égő áldozatot mutattak be -, őket is illeti a megemlékezés, a köszönet és a hála. Áldott legyen emlékük!

Mi, akik 44-ben születtünk, sohasem mondhattunk ki egy szót, azt, hogy "ÉDES-APÁM". Irigykedve halgattuk osztálytársainkat, akik könnyedén beszélhettek arról, hogy apukám így meg apukám úgy, mi ezt sohasem ejthettük ki. Ez az, amit elvettek tőlünk és ezt senki sem adhatja vissza nekünk!

Megemlékező rendezvénysorozatunk a MEGBÉKÉLÉS jegyében történik, ez nem temre hívás! Szívünkben nem él a bosszú. Nem kívánjuk az apák bűnét más nemzetiségű polgártársainknak felróni. "Enyém a bosszú, én majd megfizetek mondja az Úr." (Rómaiakhoz, 12,19).

Azok, akik ezt a szörnyűséget tették szeretteinkel, már vagy megjelentek Isten ítélőszéke előtt, vagy már régen elérte őket is az Isten keze itt a földön. Nem a számonkérés vezérelt bennünket ide, hanem a megemlékezés. Ezért tisztelettel köszöntök minden más nemzetségi polgártársunkat, aki ezzel a lelkiülettel jött el most közénk.

Az a hatalom, amely ezeket a rémtetteket végrehajtotta, nem kímélte sem a fiatal, sem az öreget. A gyászos listán megtalálható a 13 éves diáklány és a 80 éves vasutas egyaránt, de talán nincs a társadalomnak olyan rétege, amelyből ne hurcoltak volna

el valakit – többségüknek az volt a bűnük, amiről nem tehettek, mégpedig az, hogy magyarok voltak. De ez a hatalom nem könyörült meg még a saját fajtáján sem – ezért osztozunk a horvát és a szerb, valamint a más nemzetiségű polgártársaink gyászában, akiknek a hozzátartozói is itt nyugszanak.

Nekünk, hozzátartozóknak nemcsak hogy nem szabad elfelejtenünk a történeteket, hanem kötelességünk emlékezni és emlékeztetni ezekre az eseményekre. Ezzel tartozunk szeretteink emlékének!

Azáltal, hogy emléket állíthatunk az ártatlan áldozatoknak fél évszázad után, nemcsak nekünk, hozzátartozóknak, hanem városunk sok-sok polgárának a régi vágya lát-szik megvalósulni. Valahogy úgy érezzük, mint a bibliai Simon, aki megérte az Üdvözítő megszületését, és amikor meglátta, így szólt: "Mostan bocsásd el, Uram, a te szolgádat (...) békeségben: mert látták az én szemeim a te üdvösséged." (Luk., 2, 29-30)

A köszönet hangján kell szólni minden egyes személyhez és intézményhez, akik, illetve amelyek nélkül nem épült volt meg ez az emlékhely. Köszönet minden egyes dol-gos kéznek, amely közvetlenül vagy közvetve részt vett ennek a létesítménynek a felállít-ásában.

*Végezetül hozzátok szólok, Szeretteink: A felállított emlékmű, az itt összegyűlt tö-meg, a fiatalok, a Ti unokáitok és dédunokáitok, akik majd elhelyezik a kegyelet virá-gait, tanúbizonyosság arra, hogy vértanúságtok mégsem volt hiábavaló, Szabadka váro-sa, annak polgárai nem felejtettek el benneteket, bizonyítva, hogy **MARÁDTUNK, VA-GYUNK és LESZÜNK!***